

UNMIK/REG/2003/40
17. децембар 2003. године

УРЕДБА БР. 2003/40

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИНВАЛИДСКИМ ПЕНЗИЈАМА НА
КОСОВУ КОЈЕГ ЈЕ УСВОЈИЛА СКУПШТИНА КОСОВА**

Специјални представник Генералног секретара,

Сходно овлашћењима која су му дата Резолуцијом 1244 (1999) Савета
безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године,

У складу са Члановима 8.1, 9.1.44 и 9.1.45 Уставног оквира за привремену
самоуправу (Уредба УНМИК-а бр. 2001/9),

Узимајући у обзир писмо Председника Скупштине Косова од 19. новембра
2003. године у вези са Законом о инвалидским пензијама на Косову којег је
усвојила Скупштина Косова 6. новембра 2003. године,

Овим проглашава важећим од дана потписивања Закон о инвалидским
пензијама на Косову (Закон бр. 2003/23) који је дат у прилогу овој Уредби, под
условом да његове одредбе, а посебно Чланови 13.6 и 13.7 који се односе на
питања из резервисаних области које регулише законодавство УНМИК-а буду
ревидиране и да гласе:

- (a) “13.6 Сва лица са трајним инвалидитетом добиће помоћ за
средства која
би помогла њихову интеграцију у живот (опрему за кретање,
различиту ортопедску опрему, уређаје за слух и вид, итд.)
укључујући прилагођавање возила за њихову потребу”;
- (b) “13.7 Сва лица са трајним инвалидитетом имају право на
смањење
прописно усвојених накнада за потрошњу електричне енергије.”

Поред тога израз “проглашава” који је коришћен у оперативној клаузули после
преамбуле мора да буде замењен изразом “усваја”, и израз “административна
наређења” који је коришћен у Члану 11.1 мора да буде замењен изразом
“административна упутства”.

Потписано 17. децембра 2003. године

Хари Холкери
Специјални представник Генералног секретара

**KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO**

ZAKON Br. 2003/23

**O PENZIJAMA ZA LICA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA
NA KOSOVU**

Skupština Kosova,

U skladu sa ovlašćenjem koje joj je dato od strane Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu Uredbom (UNMIK-a) br. 2001/9 od 15. maja 2001 ‘Ustavni okvir o privremenoj samoupravi’;

Uzimajući u obzir Prilog VII odeljak (xi) Misije privremene samouprave UN na Kosovu – Uredbu UNMIK-a br. 2001/19 od 13. septembar 2001 o privremenoj samoupravi institucija;

U cilju obezbeđenja mreže socijalne sigurnosti u širem okviru socijalne zaštite na Kosovu i ublažavanja siromaštva putem davanja penzija licima koja nisu sposobna za rad i za samostaranje,

Proglašava Zakon o penzijama za ograničenu sposobnost na Kosovu, br.2003/XX.

Član 1
Definicije

- 1.1. “ Podnosioc zahteva ” podrazumeva lice koje podnosi zahtev za penziju po osnovi ograničene sposobnosti na Kosovu.
 - 1.2. “Odgovarajući organ” podrazumeva Upravu za penzije Kosova ili drugi sličan organ kojeg Ministarstvo za rad i socijalna pitanja može da ovlasti da upravlja penzijama za ograničenu sposobnost.
 - 1.3. “Penzija za ograničenu sposobnost” podrazumeva benificiju kojom upravlja Ministarstvo za rad i socijalna pitanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) radi pružanja novčane pomoći odraslim licima sa stalnim boravkom na Kosovu koja su potpuno i trajno nesposobna za bilo koju vrstu rada.
 - 1.4. “Lekarska komisija” podrazumeva komisiju sastavljenu od medicinskih stručnjaka koju je formiralo Ministarstvo radi konsultovanja sa odgovarajućim organom u pogledu utvrđivanja zdravstvenog stanja, uključujući njegovu težinu i trajanje za svako lice koje podnosi zahtev za penziju za ograničenu sposobnost prema ovom zakonu.
-

- 1.5. Lice sa trajno i potpuno ograničenom sposobnošću smatra se lice koje je navršilo više od 18 ili manje od 65 godina života i koje ima utvrđenu dijagnozu o fizičkom, čulnom ili mentalnom stanju, bolesti ili ograničene sposobnosti zbog čega je nesposoban za bilo koji plaćeni rad ili kada Ministarstvo ocenjuje da to lice ispunjava predviđene kriterijume ovim zakonom. Zdravstveno stanje, bolest ili ograničena sposobnost treba da dokaže da je lice potpuno nesposobno za bilo koji rad u vremenu kada se podnosi zahtev i ubuduće. Vreme početka pogoršanja zdravstvenog stanja, bolesti ili ograničene sposobnosti ne može da bude kraće od godinu dana pre dana podnošenja kompletnog zahteva Ministarstvu.
- 1.6. “Registrovani i kvalifikovani medicinski stručnjak” podrazumeva stručnjaka koji je uspešno završio medicinski fakultet odnosno ima priznatu kvalifikaciju od strane odgovarajućih statutarinih zdravstvenih organa na Kosovu i nije diskvalifikovan ili suspendovan u vršenju ove delatnosti. Lica koja su kvalifikovana ili registrovana u drugoj jurisdikciji za vršenje ove delatnosti i koja nisu diskvalifikovana ili suspendovana, odnosno kojima su nadležni organi priznali pravo vršenja ove delatnosti na Kosovu mogu se priznati kao kvalifikovani i registrovani stručnjak prema ovom zakonu.
- 1.7. “Mesečni iznos” podrazumeva mesečnu svotu koja se isplaćuje korisniku koji je stekao pravo na penziju za ograničenu sposobnost.

Član 2

Penzije za ograničenu sposobnost

- 2.1. Penzije za ograničenu sposobnost pružaju novčanu pomoć odgovarajućim licima u skladu sa kriterijumima koji su utvrđeni ovim zakonom i sredstvima koja su namenski izdvojena iz konsolidovanog budžeta Kosova.
- 2.2. Ministarstvo formira lekarsku komisiju za utvrđivanje ograničene sposobnosti lica koja traže penziju i određuje Upravu za penzije Kosova da upravlja šemom penzija za ograničenu sposobnost. Lekarska komisija radi pod upravom i nadzorom odgovarajućeg organa. Ministarstvo može da odredi druge organe za utvrđivanje podobnosti i upravljanje isplatama iz ove šeme, kao i da svojim propisom utvrdi neposredno upravljanje lekarskim komisijama.

Član 3

Kriterijumi za utvrđivanje ograničene sposobnosti

- 3.1. Za sticanje prava na penziju za ograničenu sposobnost, podnosilac zahteva treba da ima stalnu prebivalište na Kosovu i da ispunjava propisane uslove ovim zakonom.
-

- 3.2. Lekarska komisija ocenjuje zdravstveno stanje podnosioca zahteva penzije za ograničenu sposobnost. Ocena ograničene sposobnosti sačinjava se u pisanom obliku i obuhvata sledeće:
- a) Posebnu izjavu dijagnoze o fizičkom, čulnom ili mentalnom zdravlju, bolesti ili ograničenoj sposobnosti podnosioca zahteva i datum nastupanja određenog zdravstvenog stanja, bolesti ili ograničene sposobnosti. Dijagnoza daje opis zdravstvenog stanja, bolesti ili ograničeno sposobnosti i njihov poseban uticaj na zapošljavanje, uključujući specifikovan opis oštećene radne sposobnosti podnosioca zahteva.
 - b) Ocenu radne sposobnosti podnosioca zahteva za svakodnevne poslove i radne zadatke i zapošljavanje koja obuhvata referenciju prethodnog zaposlenja podnosioca zahteva ako je bio zaposlen.
 - c) Procenu da li podnosilac zahteva može ili ne da se zaposli u bilo kom svojstvu, imajući u vidu opšte zdravstveno stanje, prirodu i težinu bolesti ili ograničene sposobnosti.
 - d) Utvrđivanje potpuno ograničene sposobnosti za period od godinu dana ili više u toku kojeg podnosilac zahteva je bio nesposoban da radi na poslovima koji se plaćaju.
 - e) Prognozu trajno ograničene sposobnosti.
- 3.3. Lica koja stanuju ili su smeštena u institucijama zatvorenog tipa, odnosno primaju stalnu i redovnu novčanu pomoć od ustanova koje se staraju o licima sa ograničenom sposobnošću, uključujući psihijatrijske ili religiozne institucije, rezidencijalne škole, zatvore i druge ustanove koje se podržavaju od konsolidovanog budžeta Kosova radi zbrinjavanja lica sa ograničenom sposobnošću prema ovom zakonu, ne mogu steći penziju po osnovi ograničene sposobnosti.
- 3.4. Lica sposobna za zapošljavanje ili koja su trenutno zaposlena, uključujući bilo koju vrstu samozapošljavanja, kao što se definiše poreskim zakonima Kosova neće biti izabrana za penziju po osnovi ograničene sposobnosti. Sadašnja zaposlenost, uključujući i samozapopšljavanje podrazumeva pretpostavljenu osvedočenu sposobnost za rad. Mogućnost sticanja penzije za ograničenu sposobnost prestaje na dan zaposlenja ili samozaposlenja..
- 3.5. Lica koja primaju osnovne penzije ili neku drugu beneficiju iz Šeme o beneficijama ratnim invalidima i njihovim srodnicima koji su poginuli kao posledica oružanog sukoba na Kosovu nemaju pravo na penziju za ograničenu sposobnost.
- 3.6. Lica koja su uključena kao članovi porodice radi utvrđivanja visine isplata socijalne pomoći ne mogu dobiti penziju za ograničenu sposobnost.
-

Član 4

Zahtevi za penziju za ograničenu sposobnost

- 4.1. Odgovarajući organ prima zahteve lica koja smatraju da imaju pravo na penziju za ograničenu sposobnost. Zahtev se podnosi u najbližoj kancelariji od mesta stanovanja podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva ne može da podnese zahtev za penziju za ograničenu sposobnost u više kancelarija odgovarajućeg organa u isto vreme.
 - 4.2. Lekarska komisija razmatra i procenjuje zdravstveno stanje podnosioca zahteva. Ona se sastoji najmanje od jednog kvalifikovanog člana iz medicinske struke i jednog redovnog službenika ministarstva koji će biti predvoditelj i odgovaran za vođenje podataka u skladu sa uputstvima odgovarajućeg organa. Odgovarajući organ dostavlja zahteve lekarskoj komisiji nakon ispitivanja prethodne podobnosti u pogledu nemedicinskih zahteva kao što su stalno prebivalište i starost.
 - 4.3. Ministarstvo posebnim propisom utvrđuje postupak za formiranje lekarskih komisija od kvalifikovanih medicinskih stručnjaka za ispitivanje ograničene sposobnosti podnosioca zahteva penzije. Tim propisom se utvrđuju sastav lekarskih komisija, nadoknada za rad članova lekarske komisije, sprečavanje prevara i zloupotreba, vođenje podataka i transparentnost, kao i budžet za obavljanje ovih poslova, uključujući i finansijska sredstva za pomoćno osoblje, prostorije ili tehničku opremu. Ministarstvo će obezbediti pravilan i transparentan postupak za izbor članova lekarske komisije putem javnog oglašavanja takvih mesta i uzimanja u obzir preporuka i sugestija Ministarstva za zdravstvo. Ovi postupci i način rada lekarske komisije, kriterijumi i metodologija ocenjivanja i utvrđivanja stepena ograničene sposobnosti bliže se razrađuju administrativnim uputstvom Ministarstva. Prilikom ocenjivanja, podnosiocu zahteva treba pružiti mogućnost da lično ili preko svog zastupnika bude prisutan.
 - 4.4. Uz zahtev se dostavlja lekarsko uverenje registrovanog medicinskog stručnjaka koji je prethodno tretirao ili pregledao i ocenio podnosioca zahteva. Zdravstveno uverenje treba da tačno pokaže sledeće:
 - a) Dijagnozu fizičkog ili mentalnog stanja, bolesti ili ograničene sposobnosti podnosioca zahteva;
 - b) Uticaj zdravstvenog stanja, bolesti ili ograničene sposobnosti na zapošljavanje, uključujući tačan opis ograničene sposobnosti podnosioca zahteva;
 - c) Datum nastupanja stanja, bolesti ili ograničene sposobnosti;
-

- d) Ocenu radne sposobnosti podnosioca zahteva za obavljanje svakodnevnih poslova i radnih obaveza, koja treba da obuhvati i referenciju prethodnog zapošljavanja ako je podnosioc zahteva bio zaposlen;
 - e) Prognozu stalno ograničene sposobnosti.
- 4.5. Odgovarajući organ treba da zahteva da se lekarski dokaz preda u skladu sa podčlanom 4.4. u obrascima koje izdaje Ministarstvo za ovu svrhu.
- 4.6. Lekarska komisija može da potvrdi svoju odluku na osnovu pruženih dokaza podnosioca zahteva o opštem zdravstvenom stanju, stalno ograničenoj sposobnosti ili rezultata ispitivanja i lekarskih nalaza. Svi podnosioci zahteva podležu lekarskim pregledima i ispitivanju koje vrši lekarska komisija. Lekarska komisija nije obavezna da prihvati ili uvaži lekarsko uverenje koje podnosi podnosioc zahteva, ali može da ga uzme u obzir prilikom svog opredeljenja.
- 4.7. Odgovarajući organ i lekarska komisija mogu da zahtevaju da podnosioc zahteva bude prisutan na medicinskom ispitivanju u određenom vremenom i na određenom mestu. Ova obaveza važi i za lica koja već primaju penziju za ograničenu sposobnost, čije produženje je u toku razmatranja prema ovom zakonu. Odsustvo na tom ispitivanju diskvalifikuje podnosioca zahteva za penziju po osnovi ograničene sposobnosti sem u razumnim slučajevima kada izostaje i opravdava potvrdom.
- 4.8. Postupak podnošenja zahteva za penziju za ograničenu sposobnost propisuje se administrativnim uputstvom koje izdaje Ministarstvo.

Član 5

Registar eksperata za dodatnu ocenu zahteva za penziju za ograničenu sposobnost

- 5.1. Ministarstvo vodi registar lekara specijalista iz raznih medicinskih oblasti koji će biti na raspolaganju za konsultacije sa lekarskom komisijom kad god je to potrebno. Ministarstvo propisuje postupak lekarske komisije za izradu odgovarajuće ekspertize. Postupak se propisuje administrativnim uputstvom Ministarstva.

Član 6

Isplate penzija za ograničenu sposobnost

- 6.1. U skladu sa odredbama podčlana 11.3. ovog zakona, mesečni iznos penzije za ograničenu sposobnost će biti jednak mesečnom iznosu osnovne penzije. Mesečne isplate u toku godine se ne menjaju.
-

- 6.2. Lica koja stiču penziju za ograničenu sposobnost prema ovom zakonu dobiće retroaktivne isplate od meseca kada su podneli kompletirani zahtev odgovarajućem organu ili od dana kada stupa na snagu ovaj zakon zavisno od toga koji je datum kasniji. Ministarstvo može da propiše odredbu za prelazni period nakon stupanja na snagu ovog zakona, u kom vremenu se smatra da su podnosioci zahteva podneli zahteve na dan kada ovaj zakon stupa na snagu.
- 6.3. Odgovarajući organ može da zahteva da se isplate penzije za ograničenu sposobnost vrše preko bankarskih računa podnosioca zahteva.
- 6.4. Kada god odgovarajući organ nalazi da je lice primilo više ili manje novca od pripadajućeg iznosa prema ovom podčlanu, greška se ispravlja prema administrativnim uputstvom Ministarstva.
- a) Prema odredbama člana 9., u slučajevima kada je licu isplaćena veća suma nego što je trebalo, odgovarajući organ će svesti tekuću isplatu na ekvivalentnu svotu. U slučajevima kada lice gubi pravo na penziju za ograničenu sposobnost, odgovarajući organ treba da zatraži od primaoca da vrati viši i bespravno isplaćeni iznos.
 - b) U slučajevima kada je licu isplaćen manji iznos od pripadajućeg, odgovarajući organ će doplatiti razliku, a ako to lice pogine pre izvršenja isplate, iznos koji se plaća reguliše se prema tački (c) ovog člana.
 - c) Ako lice umre pre izvršenja isplate, pripadajući mu iznos isplaćuje se:
 - (1) Licu koje je od odgovarajućeg organa utvrđeno kao suprug koji je živ;
 - (2) Ako ne postoji lice koji ispunjava zahteve iz stava (1) ili lice koje ispunjava takve zahteve umre pre nego se izvrši isplata, detetu ili deci pokojnog lica;
 - (3) Ako ne postoji lice koje ispunjava zahteve iz stava (1) ili (2) ili ako lica koja ispunjavaju te zahteve umru pre izvršenja isplate, onda roditelju ili roditeljima(ako su živi) lica koje je preminulo i u slučaju kada ima oba roditelja, u jednake delove za oboje.
- 6.5. Odredbe podčlana 6.4 su predmet bliže razrade u članu 9.

Član 7

Obaveza informisanja

- 7.1. Odgovarajući organi su dužni da pismeno obaveštavaju svakog podnosioca zahteva o rezultatu njegovog zahteva u roku od 3 meseci počev od dana podnošenja kompletiranog zahteva.
-

- 7.2. Lice koje prima penziju za ograničenu sposobnost obaveštava odgovarajući organ o svakoj eventualnoj promeni okolnosti od uticaja na njegovo pravo na penziju za ograničenost sposobnost.
- 7.3. Ministarstvo ili drugi odgovarajući organi mogu da ovlaste službenike za ad hoc ili sistematske inspekcije lica koja primaju penziju za ograničenu sposobnost radi provere činjenica i podataka iznetih u zahtevu sticanje ili produženje prava na penziju za ograničenu sposobnost. Obaveštenja o tim inspekcijama ne treba da se daju, ukoliko se vrše u pogodno vreme.
- 7.4. Imenovni i ovlašćeni službenici u skladu sa podčlanom 7.3 su dužni da imaju ovlašćenje za proveru podataka iz zahteva, a ukoliko se traži i ispravu ličnog identiteta kao i da u svako vreme postupaju u granicama svojih ovlašćenja.
- 7.5. Ministarstvo ili drugi odgovarajući organi sprovode postupak redovnog praćenja lica koja koriste penziju za ograničenu sposobnost radi potvrđivanja njihove stalno ograničene sposobnosti i sagledavanja mogućnosti njihovog zapošljavanja ili samozapošljavanja. Lica koja koriste penziju za ograničenu sposobnost podležu lekarskim pregledima i ispitivanjima u vremenu i mestu koje određuje Ministarstvo ili drugi odgovarajući organ.

Član 8

Zakonski staratelj

- 8.1. Lekarska Komisija može da utvrdi da li je podnosioc zahteva sposoban da se stara o svojim finansijskim pitanjima. Ako je zakonski staratelj imenovan od suda, penzija za ograničenu sposobnost isplaćuje se zakonskom staratelju na ime penzionera. Ako zakonski staratelj nije imenovan, odgovarajući organ može da imenuje nekog od njegovih bližih srodnika (na primer supruga/u, roditelja, sestru ili brata, punoletna deca i sl.) koji se stara o penzioneru i može da bude zakonski staratelj samo za primanje i uručivanje penzije za ograničenu sposobnost dotičnom korisniku. Rešenje o imenovanju staraoca može biti predmet sudske rasprave samo ako se podnosioc zahteva ili druga strana žali na imenovanje.

Član 9

Kazne za smetnje i netačne podatke

- 9.1. Licu koje namerno ometa rad odgovarajućih organa na proveru iznetih činjenica u zahtevu, odbija se zahtev.
- 9.2. Lice koje prima penziju za ograničenu sposobnost je dužno da vrati sve penzijske isplate koje je primao posle dana zaposlenja ili samozaposljenja. Postupak povratka tih isplata propisuje se administrativnim uputstvom Ministarstva.
-

- 9.3. Ko svesno daje lažne izjave ili prezentira falsifikovana dokumenta radi dobijanja penzije za ograničenu sposobnost, ili ne informiše odgovarajuće organe o eventualnoj promeni okolnosti koje mogu da utiču na pravo sticanja ove penzije, je dužan da vrati sve isplate koje je primao u vremenu kada nije imao zakonsko pravo na to. Postupak vraćanja isplata propisuje se administrativnim uputstvom Ministarstva.

Član 10

Žalbe i njihovo razmatranje

- 10.1. Podnosioc zahteva koji smatra da je doneto rešenje odgovarajućeg organa nepravilno, ima pravo žalbe. Žalba u pismenom obliku podnosi se Savetu za žalbe na osnovu člana 1.2 u roku od 14. dana od dana kada je dobio obaveštenje o donetom rešenju. U slučajevima kada je rešenje povezano sa zdravstvenim stanjem žalioca ili kada Savet zaključi da je to potrebno, Savet za žalbe može da zatraži od njega da ide na dalje lekarsko ocenjivanje. Savet može da zahteva od odgovarajućih organa (uključujući i lekarsku komisiju) da razmotre slučaj radi potvrđivanja ili preispitivanja ocene i rešenja. Savet razmatra žalbu i pismeno obaveštava podnosioca zahteva o donetom rešenju i njegovoj osnovanosti najkasnije u roku od 60. dana od dana prijema žalbe. Žaliocu ili njegovom zastupniku dopušteno je da prisustvuje svakom pretresu.
- 10.2. Podnosioc zahteva koji je nezadovoljan rešenjem Saveta po žalbi može da pokrene žalbeni postupak kod nadležnog suda.
- 10.3. Podnosioc zahteva koji je oštećen prvim rešenjem odgovarajućeg organa i njegovim potvrđivanjem od strane Saveta, ima pravo da zahteva preispitivanje rešenja kod nadležnog suda.
- 10.4. Žalilac se pismeno obaveštava o njegovom pravu na žalbu povodom donetog rešenja. Obaveštenje sadrži adresu na koju se dostavlja žalba.
- 10.5. Podnosioc zahteva koji zbog ograničene sposobnosti nije u stanju da lično ulaže žalbu, može da ovlasti svog zastupnika ili zakonskog staratelja da to uradi u njegovo ime. U svakom slučaju on mora biti lično prisutan prilikom lekarskog pregleda i ocenjivanja koje traži Savet za žalbe.

Član 11

Finansiranje i upravljanje penzijama za ograničenu sposobnost

- 11.1. Ministarstvo za rad i socijalna pitanja je odgovorno za upravljanje penzijama za ograničenu sposobnost utvrđeno ovim zakonom.
-

Nakon konsultovanja Ministarstva za finansije i privredu i Ministarstva za rad i socijalna pitanja, Vlada će doneti jedno ili više administrativnih uputstava kojima se propisuju pravila koja treba da poštuje Ministarstvo za rad i socijalna pitanja prilikom upravljanja penzijom za ograničenu sposobnost. Uputstva moraju biti u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o upravljanju javnim finansijama i knjigovodstvu.

- 11.2. Ministarstvo za rad i socijalna pitanja i Ministarstvo za finansije i privredu je dužna da u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama i knjigovodstvu izrade predlog godišnjeg budžeta za penzije po osnovi ograničene sposobnosti.
- 11.3. Ministarstvo za privredu i finansije, u dogovoru sa Ministarstvom za rad i socijalna pitanja, utvrđuje godišnji iznos penzije za ograničenu sposobnost na osnovu podataka o korisnicima i mogućnostima konsolidovanog budžeta Kosova.

Član 12

Poverljivost ličnih informacija

- 12.1. Ministarstva za rad i socijalna pitanja i odgovarajući organi dužni su da sačuvaju poverljivost ličnih informacija koje su prikupili od tražilaca i da ih ne predoče drugim organizacijama, osim u slučajevima kada se vrši provera podataka iznetih u zahtevu ili radi otkrivanja prevara i korupcije. Izuzetno informacija može da se daje drugim javnim vlastima radi dobijanja grantova, pomoći, doznaka ili poklona koji se daju licima u okviru porodice. Takvi zahtevi se uvažavaju samo u slučajevima kada postoji poseban statutaran osnov za posebnu novčanu pomoć, isplatu ili drugu povlasticu u robnoj razmeni i kada to nije u suprotnosti sa penzijskom šemom za ograničenu sposobnost niti može uticati na diskvalifikaciju lica/kandidata u sticanju prava na penziju za ograničenu sposobnost prema ovom zakonu.

Član 13.

Povlastice za lica sa trajno-potpunim ograničenim sposobnostima

- 13.1. Za lica sa trajno - potpuno ograničenim sposobnostima, prevoz u gradskom saobraćaju je gratis, dok se u međugradskom saobraćaju plaća 50% u odnosu na vrednost vozne karte.
 - 13.2. Sva sredstva za prevoz građana u gradskom međugradskom saobraćaju treba da rezervišu posebna mesta za lica sa trajno-potpunom ograničenjem sposobnosti.
 - 13.3. Za lica sa trajno-potpunim ograničenim sposobnostima ulaznica za sportska takmičenja, muzeje i umetničke priredbe, kao i druge manifestacije je jeftinija 50% u odnosu na njenu vrednost.
-

- 13.4. U svim javnim objektima (aerodrumima, železničkim stanicama, stadionima, hotelima i dr.) treba da se obezbedi kretanje, mesto i druge usluge za lica sa trajno-potpuno ograničenim sposobnostima
- 13.5. Sva nova gradnja, javni objekti koji će se izgraditi posle stupanja na snagu ovog Zakona treba da bude pristupačna i da pruža mogućnost upotrebe licima sa trajno-potpuno ograničenim sposobnostima.
- 13.6. Lica sa trajno-potpuno ograničenim sposobnostima izuzimaju se od carinskih taksi za vozila koja pomažu njihovoj integraciji u životu (pokretna sredstva i druga oprema, te ortopetska pomagala slušnih aparati ili aparati za vid) obuhvatajući ovde i vozila koja su prilagođena njima.
- 13.7. Za lica sa trajno-potpuno ograničenim sposobnostima treba da se utvrde smanjene tarife za potrošnju električne energije.
- 13.8. Za gorenavedene slučajeve u stavovima 13.1 do 13.7, nadležna ministarstva će doneti odgovarajuće odredbe.

Član 14 **Sprovođenje**

- 14.1. Ministarstvo za rad i socijalna pitanja može da izda administrativna uputstva za primenu ovog zakona. Administrativna uputstva moraju biti u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o upravljanju javnim finansijama i knjigovodstvu kao i svim drugim administrativnim uputstvima Vlade Kosova.

Član 15 **Primena zakona**

- 15.1. Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi svaka odredba primenjivog zakona koja je u suprotnosti sa ovim zakonom.

Neni 16 **Stupanje na snagu**

- 16.1. Ovaj Zakon stupa na snagu od dana usvajanja na Skupštini, potpisivanja od strane predsednika Skupštine Kosova i objavljivanja od strane SPGS-a

Zakon Br. 2003/23
6 Novembar 2003

Predsednik Skupštine Kosova
akademik Nexhat Daci
